

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

11 august 2015

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în următoarea componență:
președinte
judecători

URSACHE Petru
NICOLAEV Ghenadie
TIMOFTI Vladimir
ALERGUȘ Constantin
MORARU Petru

a judecat, fără citarea părților, recursurile ordinare declarate de procurorul Procuraturii de nivelul Curții de Apel Chișinău, Călugăreanu Vitalie și succesorul părții vătămate Eremia Galina, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 03 martie 2015, în cauza penală privindu-l pe

VOINOVAN Gheorghe Constantin, născut la
25 ianuarie 1990, originar și domiciliat în mun.
Chișinău, comuna Trușeni, str. V. Cebotari, nr. 59.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 08.07.2014 – 30.10.2014;

Instanța de apel: 04.12.2014 – 03.03.2015;

Instanța de recurs: 24.06.2015 – 11.08.2015.

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 30 octombrie 2014, adoptată în baza probelor administrate în faza de urmărire penală, conform art. 364¹ Cod de procedură penală, Voinovan Gh. a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 264 alin. (4) Cod penal la 4 ani și 8 luni închisoare, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 5 ani.

Potrivit prevederilor art. 90 alin. (1) Cod penal, executarea pedepsei cu închisoarea stabilite în privința lui Voinovan Gh., a fost suspendată condiționat pe un termen de probă de 3 ani și 6 luni.

2. Pentru a pronunța sentința instanța de fond, *în fapt*, a constatat că Voinovan Gh. în noaptea spre 30 aprilie 2014, aproximativ la ora 01.30 min., avînd permis de conducere valabil categoriei mijlocului de transport pe care-l conducea și fiind,

conform rezultatului analizei sîngelui la alcool nr. 698 din 12.05.2014, în stare de ebrietate alcoolică, a condus automobilul personal de model „LANCIA DEDRA” cu numerele de înmatriculare C FT 419, deplasîndu-se în mun. Chişinău, com. Truşeni pe str. 27 August 1989 din direcţia str. D. Cantemir spre str. Precup, ajungînd în perimetrul clădirii Primăriei com. Truşeni, mun. Chişinău, amplasată pe str. 27 August 1989, nr. 30, nu a ţinut permanent seama de toţi factorii ce caracterizau condiţiile rutiere, inclusiv existenţa unor obstacole pe sectoarele drumului, intensitatea şi nivelul de organizare al traficului rutier, starea timpului, acoperirea carosabilului, nivelul de iluminare, de care trebuie să ţină cont fiecare conducător la determinarea vitezei, benzii de circulaţie şi a modalităţii de conducere a vehiculului, încălcînd cerinţele art. 22 din Legea nr. 131-XVI din 07.06.07 „Privind siguranţa traficului rutier”, care în alin. (4) stipulează, că *„participanţii la trafic sunt obligaţi să manifeste un comportament care să asigure fluenţa şi siguranţa traficului, să nu pericliteze siguranţa unor alţi participanţi la trafic”*, pct. 3) al Regulamentului Circulaţiei Rutiere care prevede, că *„participanţii la trafic sunt obligaţi să respecte regulile de circulaţie, semnificaţia mijloacelor de semnalizare rutieră, semnalele şi indicaţiile agentului de circulaţie, condiţiile tehnice ale prezentului Regulament şi prin acţiunile lor să nu cauzeze prejudicii altor participanţi la trafic, să nu-i expună pericolului, precum şi să nu creeze neîntemeiat obstacole circulaţiei care ar depăşi pe acele care sunt provocate de circumstanţe iminente”*, pct. 4) al RCR care prevede, că *„Orice participant la trafic care respectă prezentul Regulament este în drept să conteze pe faptul că şi ceilalţi participanţi la trafic execută cerinţele acestuia”*, pct. 14) lit. a) al RCR care prevede, că *„Conducătorului de vehicul îi este interzis să conducă vehiculul în stare de ebrietate, sub influenţa drogurilor sau altor substanţe contraindicate. sub influenţa preparatelor medicamentoase care provoacă reducerea reacţie”*, precum şi prevederile pct. 45) al RCR, care prevede, că *„1) Conducătorul trebuie să conducă vehiculul în conformitate cu limita de viteză stabilită, ţinînd permanent seama de următorii factori: a) starea psihofiziologică ce influenţează atenţia şi reacţia: h) dexteritatea în conducere care i-ar permite să prevadă situaţiile periculoase: c) starea tehnică a vehiculului şi particularităţile încărcăturii: d) situaţia rutieră. 2) în cazul în care în limita vizibilităţii apar obstacole care pot fi observate de conducător, el trebuie să reducă viteza sau chiar să oprească, pentru a nu pune în pericol siguranţa traficului, manifestînd neglijenţă criminală în circumstanţele mai sus expuse, nu a reacţionat adecvat, a pierdut controlul asupra conducerii vehiculului, iar în rezultat mijlocul de transport pe care-l conducea s-a tamponat iniţial în bordură, iar ulterior în gardul şi tulpina copacului aflate în apropierea casei de locuit nr. 18 de pe str. 27 August 1989, com. Truşeni, mun. Chişinău.*

În rezultatul accidentului rutier mijlocul de transport s-a inversat şi a fost tehnic defectat considerabil, fiind ulterior necesară intervenţia trupelor de descarcerare, iar partea vătămată - Madan I., născut la 08.04.1989, pasager aflat în timpul producerii

accidentului rutier specificat pe bancheta din față-dreapta a automobilului de model „LANCIA DEDRA” cu numerele de înmatriculare C FT 419 s-a ales, conform raportului de expertiză medico-legală nr. 1453/D din 27.06.2014, cu leziuni corporale grave.

De asemenea în rezultatul accidentului rutier, victima Eremia Al., născut la 29.04.1990, pasager aflat în timpul producerii accidentului rutier specificat pe bancheta din spate-mijloc a automobilului de model „LANCIA DEDRA” cu numerele de înmatriculare C FT 419 s-a ales, conform raportului de expertiză medico-legală nr. 84/881 D din 16.06.2014, cu vătămări corporale grave.

Ulterior, la scurt timp după accident, în rezultatul traumei cranio-cerebrale deschise, manifestate prin otoragie și rinoragie bilaterale, plăgii contuze pe cap, excoriațiilor pe față hemoragiilor în țesuturile moi pericraniene, fracturii cominutive a bolții și bazei craniului, hemoragiilor subarahnoidiene, contuziei cerebrale, sîngelui în ventriculii cerebrali, conform aceluiași raport de expertiză medico-legală nr. 84/881 D din 16.06.2014, a survenit moartea victimei Eremia Al., fapt confirmat inclusiv prin datele necropsiei și adevărit histologic.

Pe baza stării de fapt expuse mai sus, confirmată de probele administrate, instanța a reținut că, *în drept*, faptele inculpatului întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (4) Cod penal – *încălcarea regulilor de securitate a circulației de către persoana care conduce mijlocul de transport, acțiune care a provocat din imprudență vătămarea gravă a integrității corporale a unei persoane și decesul altei persoane, săvârșite în stare de ebrietate*.

3. Legalitatea și temeinicia sentinței de condamnare în termenul și modul prevăzut de art. 401-402 Cod de procedură penală, a fost atacată cu apeluri de către procuror și succesorul părții vătămate Eremia G.

3.1. Procurorul, invocînd ilegalitatea sentinței, a solicitat casarea acesteia cu pronunțarea unei noi hotărîri potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care în privința lui Voinovan Gh. să fie aplicată o pedeapsă mai aspră cu privarea reală de libertate.

În susținerea apelului declarat, acuzatorul de stat a indicat că instanța de fond a admis cererea inculpatului cît și probele administrate în cadrul urmăririi penale ca fiind pertinente, concludente și admisibile, însă stabilirea de către instanța de judecată a unei pedepse blînde sub formă de condamnare cu suspendarea condiționată a închisorii pe un termen de 3 ani și 6 luni nu este echitabilă, deoarece poate produce o recidivă din partea lui Voinovan Gh.

Mai mult, partea acuzării a menționat că inculpatul nu a conștientizat faptul că, prin acțiunile sale a comis o infracțiune gravă, soldată cu decesul unei persoane și cauzarea vătămărilor corporale grave altei persoane.

La stabilirea pedepsei cu suspendarea condiționată, instanța de judecată a motivat că inculpatul și-a recunoscut vina, se caracterizează pozitiv, nu face abuz de

băuturi, nu a comis contravenții, a recuperat paguba materială părții vătămate Graur V., iar partea vătămată Madan I. nu are careva pretenții de ordin material și moral față de inculpat. Totodată, Voinovan Gh. nu este angajat în câmpul muncii, nu frecventează careva instituție de învățământ și care sunt sursele de existență a ultimului nu au fost stabilite de către instanță.

În acest context, apelantul a opinat că instanța de fond nu a luat în considerație suferințele, prejudiciile și poziția succesorului victimei Eremia G., mama decedatului Eremia Al., or acest fapt grav a încălcat drepturile succesorului prevăzute de legislație.

De asemenea, în motivarea apelului acuzatorul de stat a adăugat că, cu toate că pe tot parcursul examinării cauzei penale inculpatul și-a recunoscut integral vina în comiterea infracțiunii incriminate, însă aceasta poartă un caracter declarativ și formal, pentru ca să nu fie pedepsit aspru. Or, ultimul nu a conștientizat pînă în prezent această faptă gravă, cît și prejudiciile aduse familiei Eremia.

3.2. Succesorul părții vătămate, Eremia G. în apelul declarat a solicitat admiterea acestuia, casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărîri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care în privința lui Voinovan Gh. să fie aplicată o pedeapsă mai aspră privativă de libertate.

În susținerea apelului declarat succesorul părții vătămate a indicat că nu este de acord cu sentința instanței de fond în partea aplicării pedepsei cu suspendare condiționată, iar instanța de fond a ignorat prevederile art. 61 Cod penal și succesiv și prevederile art. 75 Cod penal.

Reieșind din cele expuse, succesorul părții vătămate, Eremia G. a menționat că în speța dată incorect s-a ajuns la concluzia despre raționamentul aplicării unei pedepse conform prevederilor art. 90 Cod penal și neaplicării unei pedepse privative de libertate din simplu motiv că Voinovan Gh. în cadrul procesului și-a recunoscut vina, s-a căit sincer de cele comise, faptul că este caracterizat pozitiv, se bucură de stima și respectul vecinilor, anterior nu a fost judecat.

Totodată, succesorul părții vătămate, Eremia G. a mai indicat că în cadrul examinării cauzei penale, nu au fost stabilite careva motive ce ar concluziona că nu este rațional ca inculpatul să nu execute pedeapsă cu închisoarea prevăzută de legea penală, pedeapsă care a fost solicitată de către apelantă în cadrul ședinței instanței de fond.

Mai mult ca atît, apelanta a specificat că, solicitînd examinarea cauzei în ordinea prevăzută de art. 364¹ Cod de procedură penală, inculpatul a beneficiat deja de o reducere cu o treime a limitelor de pedeapsă prevăzute de lege, respectiv nu este necesar și aplicarea față de dînsul a prevederilor art. 90 Cod penal, pedeapsa fiind deja considerată blîndă și proporțională faptei săvîrșite.

În consecință, apelanta a susținut că, în speță, nu s-a luat în considerație factorul cel mai important, și anume că Voinovan Gh. nu a încercat în nici un fel să diminueze

efectele infracțiunii săvârșite, fapt ce denotă un comportament arogant manifestat din partea lui, lipsit de moralitate și vine în contradicție cu circumstanțele „*așa zise pozitive*” stabilite de instanța de fond la aprecierea personalității acestuia.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 03 martie 2015, pronunțată integral la 31 martie 2015, au fost respinse, ca nefondate, apelurile declarate de către procuror și succesorul părții vătămate Eremia G., cu menținerea sentinței atacate fără careva modificări.

5. În partea descriptivă a deciziei adoptate instanța de apel a reținut că, din totalitatea mijloacelor probatorii acumulate legal și verificate în cadrul ședințelor de judecată, s-a conchis că instanța de fond corect a încadrat acțiunile inculpatului în baza art. 264 alin. (4) Cod penal, fiind cert stabilit faptul lipsei cărorva dubii rezonabile ce țin de demonstrarea vinovăției lui Voinovan Gh. în acțiunile infracționale incriminate.

De asemenea, s-a specificat că la pronunțarea sentinței instanța de fond a ținut seama de rigorile stipulate în art. 364¹ Cod de procedură penală și a examinat cauza deferită judecării potrivit regulilor speciale impuse de procedura simplificată reglementată de norma nominalizată.

Totodată, analizând apelurile declarate de către partea acuzării și succesorul părții vătămate, Eremia G., instanța de apel a apreciat critic argumentele invocate de apelanți referitor la faptul că instanța de fond la stabilirea pedepsei în privința inculpatului nu a ținut cont de toate circumstanțele cauzei și eronat a interpretat și aplicat prevederile art. 61 și 75 Cod penal, incorect stabilindu-i pedeapsa în privința lui Voinovan Gh. cu suspendarea condiționată, or, argumentele invocate de către apelanți poartă un caracter declarativ și nu sunt însoțite de un suport probator care ar contura concluzia că în privința inculpatului urmează a fi aplicată o pedeapsă privativă de libertate.

La fel, la stabilirea categoriei și termenului pedepsei, instanța de fond a ținut cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuază sau agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării inculpatului Voinovan Gh., precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

Subsecvent, instanța de apel a mai considerat că aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal, este justificată prin faptul că având în vedere termenul pedepsei cu închisoarea stabilite inculpatului, ținând cont de faptul că inculpatul este caracterizat pozitiv de reprezentantul organului de poliție de la domiciliul inculpatului, întrucât acesta pînă la comiterea faptei prejudiciabile menționate nu a încălcat ordinea publică, se bucura de stima și respectul vecinilor, prietenilor și consătenilor, nu se afla la evidență specială, nu a fost subiect a careva materiale administrative, nu face abuz de băuturi alcoolice, iar în adresa acestuia plîngerii nu au parvenit, luînd în considerație căința exprimată de acesta în ședință de judecată vis-a-vis de faptele comise, precum

și față de familia victimei decedate, întrucât acesta a recuperat prejudiciul cauzat prin infracțiune în raport cu partea civilă Graur V., iar partea vătămată Madan I. a declarat că nu are pretenții de ordin material și moral față de dînsul, luînd în calcul forma vinovăției manifestate de inculpat la comiterea infracțiunii, întrucât Voinovan Gh. este o persoană tînă, la prima abatere de la lege, instanța de apel a conchis că suspendarea executării pedepsei cu închisoarea stabilite vinovatului, pentru un termen de probă de trei ani și șase luni, este una echitabilă.

În aceeași ordine de idei instanța de apel a reiterat că perioada îndelungată a termenului de probă și situația în care aceasta îl va pune pe condamnat, care va fi obligat permanent să-și adapteze comportamentul la obligațiile impuse de către instanță, poate fi asimilată unei pedepse echitabile, iar prin urmare reeducarea lui Voinovan Gh. va fi mai efectivă, iar scopul prevenției speciale și inclusiv al celei generale va fi atins și în condițiile descrise anterior.

În consecință, s-a conchis că la aplicarea pedepsei în privința inculpatului s-a ținut cont de totalitatea circumstanțelor reale și personale, de gravitatea infracțiunii săvîrșite, dar și de faptul că, pedeapsa constituie nu numai osîndă pentru infracțiunea săvîrșită, dar are drept scop corectarea și reeducarea condamnatului, spiritul executării stricte a legii, prevenirea săvîrșirii de noi infracțiuni, atît din partea lui, cît și a altor persoane.

6. Nefiind de acord cu decizia instanței de apel, procurorul și succesorul părții vătămate au declarat recursuri ordinare.

6.1. Procurorul, potrivit textului recursului declarat, solicită casarea deciziei instanței de apel, cu menținerea parțială a sentinței în partea stabilirii pedepsei și cu excluderea prevederilor art. 90 Cod penal.

În esență, recurentul în cererea de recurs repetă aceleași argumente invocate și la etapa judecării apelului, criticînd hotărîrile adoptate de instanțele ierarhic inferioare din considerentul că instanțele eronat au aplicat în privința inculpatului prevederile art. 90 Cod penal și au dispus suspendarea condiționată a pedepsei în privința acestuia.

Astfel, pronunțînd o decizie de condamnare cu suspendarea condiționată a executării pedepsei pentru comiterea unei infracțiuni cu un grad de prejudiciabilitate sporit, soldată cu decesul unei persoane, nu a fost atins scopul principal al pedepsei penale, și anume prevenirea de comitere de noi infracțiuni de către inculpat, precum și de către alte persoane.

De asemenea, necesită de menționat și alt fapt, că instanța de apel nu s-a expus asupra prevederilor art. 7, 61, 75, 76 Cod penal, adică nu a efectuat procedura de individualizare a pedepsei și stabilirea duratei și quantumului pedepsei, în cazul stabilirii pedepsei cu aplicarea art. 90 Cod penal, ignorînd prevederile art. 384 alin. (3) Cod de procedură penală unde este prevăzut că: „Sentința instanței de judecată trebuie

să fie legală, întemeiată și motivată”, prevederi ce sunt valabile și pentru instanța de apel la adoptarea deciziei.

Dispoziția art. 90 Cod penal, obliga instanțele să indice în hotărâri motivele condamnării cu suspendare condiționată a executării pedepsei.

În conformitate cu prevederile art. 90 Cod penal, la stabilirea pedepsei cu suspendarea condiționată a executării se admite numai luând în considerație personalitatea vinovatului în cazul existenței circumstanțelor atenuante, legate de scopul, motivele, rolul vinovatului și comportamentul acestuia pînă la săvîrșirea infracțiunii, în timpul și după săvîrșirea acesteia. În acest caz instanța este obligată să indice care anume circumstanțe ale cauzei sunt considerate atenuante și în corelație cu care date despre persoana vinovatului ele servesc temei pentru aplicarea art. 90 Cod penal.

Astfel, instanța de apel a ignorat prevederile art. 75 Cod penal, conform cărora persoanei recunoscute vinovate de săvîrșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele fixate în partea specială a Cod penal și în strictă conformitate cu dispozițiile părții generale a acestui cod.

În acest context, recurentul constată că decizia adoptată în cauza lui Voinovan Gh., la motivarea stabilirii pedepse contravine prevederile art. 394 alin. (2) pct. 3) Cod de procedură penală, deoarece ea nu cuprinde motivele de aplicare a pedepsei cu suspendare condiționată a executării ei.

Față de cele ce preced, partea acuzării conchide că concluziile instanței de apel în partea individualizării pedepsei stabilite inculpatului Voinovan Gh. sunt greșite și în contradicție cu probatoriul administrat la etapa urmăririi penale și cercetării judiciare, neconforme scopului legii penale și principiului individualizării răspunderii penale și pedepsei penale, deoarece infracțiunea prevăzută de art. 264 alin. (4) Cod penal face parte din categoria celor grave, pentru care legiuitorul a prevăzut pedeapsa închisorii pe un termen de la patru la opt ani. Această infracțiune fiind comisă, odată ce inculpatul a admis un șir de acțiuni intenționate, neglijînd cerințele legii, care în final au și adus la impactul rutier, și anume lipsa competenței de conducere a mijlocului de transport, starea de ebrietate alcoolică ce a influențat comportamentul manifestat de inculpat, neacordarea ajutorului medical urgent. Toate aceste circumstanțe dovedesc incontestabil că corectarea și reeducarea inculpatului este posibilă doar aplicîndu-i-se o pedeapsă cu închisoarea.

În drept, recurentul își întemeiază recursul pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) și 10) Cod de procedură penală.

6.2. Succesorul părții vătămate Eremia G., potrivit textului recursului declarat, solicită casarea deciziei instanței de apel, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care Voinovan Gh. să fie condamnat la o pedeapsă privativă de libertate.

Recurenta consideră, că la aprecierea măsurii și mărimii de pedeapsă instanța de fond și ulterior și cea de apel, nu au luat în considerație în deplină măsură gravitatea

infracțiunii săvârșite de inculpat, care face parte din categoria celor grave, de persoana inculpatului, care a comis accidentul rutier fiind în stare de ebrietate, de circumstanțele cauzei.

Prevederile art. 6, 7, 61,75 Cod penal, stipulează expres că; persoana este supusă răspunderii penale și pedepsei penale numai pentru fapte săvârșite cu vinovăție. Pedepșa penală, fiind o măsură de constrângere statală și un mijloc de corectare și reeducare a condamnatului ce se aplică de instanțele de judecată, persoanelor care au săvârșit infracțiuni, cauzând anumite lipsuri și restricții drepturilor lor, care are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea acestuia, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni din partea condamnaților, cât și a altor persoane.

Instanțele ierarhic inferioare au ignorat prevederile legale menționate supra și au adoptat o soluție ilegală, în partea stabilirii pedepsei, în privința lui Voinovan Gh., mai mult, stabilirea unei pedepse cu suspendarea condiționată nu a fost nici corespunzător motivată de ambele instanțe.

Prin urmare, recurența opinează că, în speță, circumstanțele invocate de instanțe nu îndreptățesc faptele comise de inculpat și deci nu pot genera aplicarea unei pedepse neechitabile, cu suspendarea condiționată a acesteia. Or, o persoană săvârșește o infracțiune gravă, în stare de ebrietate, care a dus la decesul unei alte persoane și în final este eliberată de executarea pedepsei, ceea ce contravine principiului echității.

În drept, titulara cererii de recurs își întemeiază cererea pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) și 10) Cod de procedură penală.

7. Subsidiar, în conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, succesul părții vătămate Eremia G. a depus și referință privitor la opinia sa asupra recursurilor declarate de către procuror și de sine însăși, menționând în textul referinței aceleași argumente ca și în cererea de recurs.

8. Judecând recursurile ordinare, în raport cu actele cauzei, Colegiul penal lărgit ajunge la concluzia că recursurile declarate urmează a fi admise, cu casarea parțială a sentinței și deciziei instanței de apel, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, pentru următoarele considerente.

Pornind de la faptul că în cauza deferită judecării există două recursuri depuse de procuror și succesul părții vătămate, în care sunt pe larg expuse argumentele formulate de recurenți privitor la necesitatea excluderii art. 90 Cod penal, instanța de recurs se va referi asupra recursurilor declarate, cumulându-le și relevând în partea descriptivă a prezentei decizii toate considerentele cu privire la concluzia adoptată pe marginea lor.

Așadar, începând cu expunerea argumentelor privitor la soluția de admitere a recursurilor ordinare declarate, se reține că potrivit prevederilor art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul instanța este în drept să admită recursul, cu casarea totală sau parțială a hotărârii atacate și cu pronunțarea unei noi hotărâri, în cazul în care nu se agravează situația condamnatului.

Or, instanța de recurs poate să intervină în soluția instanței de apel, inclusiv și să o caseze parțial, atunci când se constată comiterea unei erori de drept, care a dus la adoptarea unei hotărâri ilegale, totodată, instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârile atacate și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Prin urmare, Colegiul lărgit menționează că declanșând o continuare a judecării cauzei în fond, apelul este o cale de atac sub aspect de fapt și de drept, întrucât odată exercitat produce un efect devolutiv complet în sensul că provoacă un control integral atât în fapt, cât și în drept în privința persoanelor care l-au declarat.

În susținerea acestei statuări, călăuzitoare sunt și prevederile din pct. 14.7 a Hotărârii Plenumului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova nr.22 din 12.12.2005 cu privire la practica judecării cauzelor penale în ordine de apel // *Buletinul Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova 7/10, 2006*, cu modificările și completările ulterioare, unde este stipulat că, în sensul cerințelor art. 414 Cod de procedură penală, chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat ori trebuia să se pronunțe prima instanță și care, prin apel, se transmit instanței de apel sînt următoarele: dacă fapta reținută ori numai imputată a fost săvîrșită ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și, dacă da, în ce împrejurări a fost comisă, în ce constă participația, contribuția materială a fiecărui participant, dacă există circumstanțe atenuante și agravante, dacă probele corect au fost apreciate, dacă toate în ansamblu au fost apreciate de prima instanță prin prisma cumulului de probe anexate la dosar, în conformitate cu art. 101 Cod de procedură penală.

În ce privește chestiunile de drept pe care le poate soluționa instanța de apel, acestea sînt: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just, dacă normele de drept procesual sau penal, au fost corect aplicate. În cazul în care se constată încălcări ale prevederilor legale referitoare la chestiunile menționate, hotărîrea instanței de fond urmează a fi desființată, cu rejudecarea cauzei.

Deci, statuînd asupra principiului respectării normelor de drept menționate, Colegiul penal lărgit constată că instanța de apel la adoptarea deciziei de respingere a apelurilor declarate de procuror și succesorul părții vătămate, cu menținerea sentinței fără careva modificări, care a fost expusă pe larg în punctul 4) din prezenta decizie, nu a respectat întocmai prevederile legale enunțate supra, ignorînd exigențele legii penale și procesual-penale în aspectul individualizării pedepsei.

Revenind la textul recursurilor declarate, Colegiul lărgit reține că recurenții invocă drept temei de declarare a acestora prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) și 10) Cod de procedură penală, menționînd că instanțele ierarhic inferioare au individualizat greșit pedeapsa stabilită în privința inculpatului.

În particular, recurenții critică atât decizia instanței de apel, cât și sentința, privitor la aplicarea în privința inculpatului a prevederilor art. 90 Cod penal, din

considerentul că concluziile instanței de apel în această parte sunt pripite și în contradicție cu scopul legii penale și principiul individualizării răspunderii penale și pedepsei penale.

La fel, recurenții opinează că instanța de apel nu a ținut cont de gradul de pericol social al infracțiunii comise de inculpat și nu a luat în considerație faptul că acesta a săvârșit o infracțiune gravă, iar prin acțiunile lui neglijente și ilicite a survenit decesul pasagerului Eremia Al., care se afla în automobil împreună cu inculpatul.

În atare circumstanțe, avînd în vedere că autorii recursurilor nu contestă starea de fapt stabilită de instanța de apel și nici încadrarea juridică a acțiunilor reținute în sarcina inculpatului, Colegiul lărgit nu se va expune referitor la aceste aspecte, dar va analiza alegațiile lor în privința deciziei instanței de apel ce țin de chestiunea de individualizare a pedepsei.

Or, pentru a putea aprecia temeinicia capetelor de cereri formulate de recurenți și ținînd seama de natura erorilor de drept invocate, amintim că prima instanță a dispus condamnarea inculpatului în baza art. 264 alin. (4) Cod penal stabilindu-i o pedeapsă sub formă de închisoare de 4 ani și 8 luni, cu suspendarea executării acesteia pe un termen de 3 ani și 6 luni, iar instanța de apel a menținut sentința fără careva modificări.

Mai mult, în partea descriptivă a deciziei instanței de apel s-a menționat că: „... aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal, este justificată prin faptul că avînd în vedere termenul pedepsei cu închisoarea stabilite inculpatului, ținînd cont de faptul că inculpatul este caracterizat pozitiv de reprezentantul organului de poliție de la domiciliul inculpatului, întrucît acesta pînă la comiterea faptei prejudiciabile menționate nu a încălcat ordinea publică, se bucura de stima și respectul vecinilor, prietenilor și consătenilor, nu se afla la evidență specială, nu a fost subiect a careva materiale administrative, nu face abuz de băuturi alcoolice, iar în adresa acestuia plîngerii nu au parvenit, luînd în considerație căința exprimată de acesta în ședință de judecată vis-a-vis de faptele comise, precum și față de familia victimei decedate, întrucît acesta a recuperat prejudiciul cauzat prin infracțiune în raport cu partea civilă Graur V., iar partea vătămată Madan I. a declarat că nu are pretenții de ordin material și moral față de dînsul, luînd în calcul forma vinovăției manifestate de inculpat la comiterea infracțiunii, întrucît Voinovan Gh. este o persoană tînără, la prima abatere de la lege, instanța de apel a conchis că suspendarea executării pedepsei cu închisoarea stabilite vinovatului, pentru un termen de probă de trei ani și șase luni, este una echitabilă.

În aceeași ordine de idei instanța de apel reiterează că perioada îndelungată a termenului de probă și situația în care aceasta îl va pune pe condamnat, care va fi obligat permanent să-și adapteze comportamentul la obligațiile impuse de către instanță, poate fi asimilată unei pedepse echitabile, iar prin urmare reeducarea lui

Voinovan Gh. va fi mai efectivă, iar scopul prevenției speciale și inclusiv al celei generale va fi atins și în condițiile descrise anterior.

Astfel, la aplicarea pedepsei în privința inculpatului s-a ținut cont de totalitatea circumstanțelor reale și personale, de gravitatea infracțiunii săvârșite, dar și de faptul că, pedeapsa constituie nu numai osîndă pentru infracțiunea săvârșită, dar are drept scop corectarea și reeducarea condamnatului, spiritul executării stricte a legii, prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni, atât din partea lui, cât și a altor persoane.”

Prin urmare, instanța de apel, de altfel așa cum a procedat și prima instanță, argumentînd soluția de aplicarea a instituției suspendării condiționate a specificat că inculpatul se caracterizează pozitiv la locul de trai și nu se află la evidență specială, nu a fost subiect a careva materiale administrative, nu face abuz de băuturi alcoolice, iar în adresa acestuia plîngerii nu au parvenit.

Însă, față de cele ce preced, Colegiul penal lărgit reiterează că, deși au fost îndeplinite unele cerințe ale instituției suspendării executării pedepsei, totuși instanțele urmau să efectueze o analiză mult mai complexă și minuțioasă a personalității infractorului urmărind în acest sens comportamentul său în viața socială, la locul de muncă, înainte și după săvârșirea infracțiunii și numai în măsura în care s-ar fi dovedit că comiterea faptei se datorează unui concurs accidental de împrejurări din viața sa și că, pentru îndreptarea lui, nu este necesară executarea efectivă a pedepsei, or doar în aceste cazuri este incident institutul suspendării condiționate a executării pedepsei.

Or, datorită semnificației deosebite a impactului social pe care îl are săvârșirea în societate a unor astfel de infracțiuni, se are în vedere cele din domeniul transporturilor, nu pot fi valorificate în favoarea inculpaților ca și circumstanțe atenuante, circumstanțele personale ale acestora întrucît au lezat profund niște valori sociale concrete ocrotite de lege prin comiterea lor.

Relevante în sensul vizat sunt și argumentele acuzatorului de stat care a indicat în recursul declarat că infracțiunea dată a fost comisă de inculpat dat fiind că acesta a admis un șir de acțiuni intenționate, neglijînd cerințele legii, încălcînd regulile circulației rutiere, care, în final, au dus la săvârșirea din imprudență a accidentului rutier, și anume lipsa competenței de conducere a mijlocului de transport, starea de ebrietate alcoolică ce a influențat comportamentul manifestat de inculpat, neacordarea ajutorului medical urgent și necesar după producerea accidentului.

Circumstanțele în care a fost comisă infracțiunea incriminată inculpatului, determină Colegiul penal lărgit să conchidă asupra incorectitudinii aplicării pedepsei non-privative de libertate în privința lui Voinovan Gh. Aceasta se statuează avînd în vedere că inculpatul a comis o infracțiune gravă, care atentează la valoarea primordială protejată de legea penală – viața și sănătatea persoanei, cu atît mai mult că aceasta a fost săvârșită în prezența altor factori declanșatori cum sunt, prezența stării

de ebrietate a inculpatului – circumstanță care nu putea fi neglijată de instanțele de fond la constatarea oportunității suspendării executării pedepsei.

În prezenta cauză, instanța de recurs, găsește întemeiate motivele recursurilor declarate de procuror și succesorul părții vătămate și constată că concluzia instanțelor inferioare, precum că, corijarea inculpatului este posibilă și prin aplicarea prevederii art. 90 Cod penal - suspendarea condiționată a pedepsei, a fost una greșită, neîntemeiată și din aceste considerente o va exclude, nefiind considerat faptul că, prin această soluție se înrăutățește situația condamnatului.

Subsidiar la cele ce preced, Colegiul penal lărgit consideră că instanța de apel greșit și-a motivat soluția de individualizare a executării pedepsei în privința inculpatului și nu a pătruns în esența problemei de fapt și de drept, susținând o poziție eronată în ce privește aplicarea față de inculpat a dispoziției art. 90 Cod penal. Discordanța între cele reținute de instanță și conținutul real al circumstanțelor cauzei, precum și ignorarea unor aspecte evidente, au avut drept consecință pronunțarea unei concluzii premature și greșit motivate în privința aplicării pedepsei cu executarea suspendată.

În acest context, instanța de recurs amintește că, potrivit prevederilor art.75 Cod penal, prin *criterii generale de individualizare a pedepsei* se înțeleg cerințele stabilite de lege de care este obligată să se conducă instanța de judecată la aplicarea fiecărei pedepse, pentru fiecare persoană vinovată în parte. Legea penală acordă instanței de judecată o posibilitate largă de aplicare în practică a principiului individualizării răspunderii penale și a pedepsei penale, ținând cont de caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care agravează sau atenuează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

Luând ca bază aceste prevederi ale legii penale și soluționând chestiunea cu privire la vinovăția inculpatului, *de jure și de facto*, instanța de judecată urmează să constate dacă s-au confirmat sau nu temeiurile prevăzute de legea penală pentru a-l supune pe inculpat răspunderii penale și decide asupra cuantumului pedepsei care urmează a i se stabili acestuia.

Pedeapsa aplicată inculpatului trebuie să fie echitabilă, legală și individualizată corect, capabilă să restabilească echitatea socială și să realizeze scopurile legii penale și pedepsei penale, prevăzute de art. 61 Cod penal, în strictă conformitate cu dispozițiile părții generale a Codului penal și în limitele fixate în partea specială a acestuia.

Aplicarea unei pedepse inechitabile poate avea drept consecință violarea drepturilor omului protejate de Convenția Europeană.

Colegiul penal lărgit remarcă aici că principalele elemente de care judecătorul (sau completul de judecată), trebuie să țină seama de fiecare dată când soluționează

cauza penală și când alege categoria de pedeapsă conform normelor generale prevăzute în art. 62-71 Cod penal, sunt termenul și mărimea acesteia conform limitelor fixate în articolul respectiv al Părții speciale a Codului penal.

Limitele pedepsei, prevăzute în partea specială, sînt determinate de încadrarea juridică a faptei și reflectă gravitatea infracțiunii săvîrșite. Gravitatea acesteia constă în modul și mijloacele de săvîrșire a faptei, de scopul urmărit de împrejurările în care fapta a fost comisă, de urmările produse sau care s-ar fi putut produce. Termenul pedepsei, în afară de gravitatea infracțiunii săvîrșite, se stabilește avînd în vedere persoana celui vinovat, care include date privind gradul de dezvoltare psihică, situația materială, familială sau socială, prezența sau lipsa antecedentelor penale, comportamentul inculpatului pînă sau după săvîrșirea infracțiunii.

Este important de specificat aici că cauza a fost examinată conform rigorilor stipulate în art. 364¹ Cod de procedură penală, după regulile speciale impuse de procedura simplificată reglementată de norma nominalizată.

Aceste criterii generale și speciale privind individualizarea pedepsei, s-au valorificat anume în această ordine, fiind stabilit inculpatului termenul de pedeapsă, prevăzute de art. 264 alin. (4) Cod penal, în redacția legii la momentul săvîrșirii infracțiunii.

Ulterior, după individualizarea pedepsei și stabilirea duratei și cuantumului acesteia, în cazul stabilirii închisorii, continuă operațiunea de individualizare, dar sub aspectul de executare a pedepsei deja stabilite, prin soluționarea chestiunii dacă pedeapsa stabilită inculpatului trebuie să fie executată real ori, sub raportul personalității acestuia de a se corecta și reeduca, poate fi formulată concluzia că scopul pedepsei se poate atinge și prin aplicarea suspendării executării pedepsei în privința vinovatului pe un termen de probă stabilit de instanța de judecată.

Conform art. 90 alin. (1) Cod penal, la stabilirea pedepsei cu închisoare pe un termen de cel mult 5 ani pentru infracțiunile săvîrșite cu intenție și de cel mult 7 ani pentru infracțiunile săvîrșite din imprudență, instanța de judecată, ținînd cont de circumstanțele cauzei și de persoana celui vinovat, poate ajunge la concluzia că nu este rațional ca acesta să execute pedeapsa stabilită și poate dispune suspendarea condiționată a executării pedepsei aplicate vinovatului, indicînd numai decît în hotărîre motivele condamnării cu suspendare condiționată a executării pedepsei și termenul de probă.

O condiție prevăzută expres în alin. (1) art. 90 din Cod penal constituie concluzia instanței că nu este rațional ca inculpatul să execute pedeapsa stabilită. Astfel, este prerogativa instanței de judecată să aprecieze că scopul pedepsei poate fi atins chiar și fără executarea efectivă a acesteia. În formarea convingerii, instanța de judecată ține cont de totalitatea condițiilor expres prevăzute de lege. Deși legea nu îngrădește libertatea instanței de judecată de a-și forma convingerea cu privire la posibilitatea făptuitorului de a se îndrepta fără executarea efectivă a pedepsei, ea obligă instanța să-

și motiveze hotărârea de suspendare condiționată a executării pedepsei, indicând precis acele motive pe care s-a întemeiat convingerea ei.

Prin urmare, în afară de motivele care au servit temei pentru stabilirea pedepsei principale, instanța trebuie să de-a o motivare suplimentară, din care considerente a concluzionat că inculpatul nu este rațional să execute real termenul pedepsei stabilite. Analizând condițiile în care poate fi acordată suspendarea executării pedepsei, rezultă că aceasta nu este un drept al inculpatului, ci o facultate a instanței de judecată, care este liberă să aprecieze dacă este sau nu cazul să o acorde.

La caz, se conchide că succesorul părții vătămate, contestînd cu apel și recurs sentința de condamnare adoptată în privința lui Voinovan Gh., critică aceasta anume în partea stabilirii pedepsei, nefiind de acord privitor la aplicarea institutului suspendării condiționate a executării pedepsei pe un termen de 3 ani și 6 luni în privința lui Voinovan Gh.

În speță, reieșind din soluția adoptată de instanța de fond și cea de apel, se constată că la stabilirea și aplicarea pedepsei în privința inculpatului, instanțele nu au avut în vedere scopul și criteriile de individualizare a acesteia, prevăzute de art. 61 și 75 Cod penal, nu au ținut seama de circumstanțele reale ale cauzei, circumstanțe care fiind analizate, *per ansamblu*, nu permit instanței stabilirea unei pedepse cu suspendarea condiționată a executării ei.

Astfel, instanța de recurs apreciază că modalitatea de executare aleasă în privința inculpatului, nu este în acord cu principiul proporționalității avînd în vedere fapta comisă și urmările excepțional de grave produse.

Mai mult, Colegiul lărgit specifică că, așa cum rezultă din textul deciziei instanței de apel, aceasta și-a motivat dispunerea suspendării condiționate a executării pedepsei aplicate inculpatului menționînd că dînsul se poate îndrepta fără a executa real pedeapsa închisorii, ceea ce se consideră de către instanța de recurs drept o concluzie eronată, care nu poate fi menținută.

În atare situație, reieșind din cele relevate Colegiul penal lărgit statuează asupra faptului că în cauza supusă judecării, la etapa examinării apelului instanța a admis eroarea de drept prevăzută de pct. 10) al alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală și a individualizat eronat pedeapsa stabilită în privința inculpatului Voinovan Gh.

În prezenta cauză, instanța de recurs, găsește întemeiate motivele recursurilor declarate de partea acuzării și succesorul părții vătămate constatînd că, concluzia instanțelor inferioare, precum că, corijarea inculpatului este posibilă prin aplicarea prevederii art. 90 Cod penal - suspendarea condiționată a pedepsei, este greșită, neîntemeiată și din aceste motive o va exclude, nefiind considerat faptul dat ca înrăutățire a situației inculpatului.

Prin urmare, rejudecînd cauza, instanța de recurs conchide că în privința lui Voinovan Gh., care a fost condamnat în baza art. 264 alin. (4) Cod penal, la 4 ani și 8

luni închisoare, urmează a se stabili executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis, cu excluderea aplicării prevederilor din art. 90 Cod penal.

Totodată, Colegiul lărgit specifică că, în speță, sunt respectate exigențele art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, privitor la neagravarea situației condamnaților, menționându-se că urmează a fi diferențiată noțiunea de individualizare a pedepsei de noțiunea de individualizare a executării pedepsei. Prin actul de individualizare a executării pedepsei cu suspendarea executării instanța pune pe cel condamnat în situația de „*condamnat cu executarea pedepsei condiționat suspendată*”.

În acest mod suspendarea condiționată a executării pedepsei se arată a fi o problemă privind executarea pedepsei dat fiind faptul că obiectul suspendării este executarea pedepsei. Astfel, se suspendă executarea pedepsei și nu aplicarea pedepsei.

Din considerentele menționate, Colegiul penal lărgit consideră că excluderea aplicării prevederilor art. 90 Cod penal, în raport cu soluția prevăzută la art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, care stipulează că judecând recursul, instanța admite recursul, casează hotărîrea atacată, rejudecă cauza și pronunță o nouă hotărîre, dacă nu se agravează situația condamnatului, nu poate fi considerată o agravare a situației acestuia, deoarece nu s-a făcut o altă reîncadrare a faptei în sensul agravării și nici nu s-a dat o altă individualizare a pedepsei stabilite în același sens.

Călăuzitoare în acest aspect sunt și orientările din practica judiciară formulate de Colegiul penal potrivit cărora: „*Ca agravare a situației condamnatului se înțeleg situațiile de schimbare a soluției din achitare în condamnare, de încadrare juridică la o infracțiune mai gravă, sau un alt aliniat nou, literă, de înlocuire a sancțiunii cum ar fi a măsurii educative în pedeapsă prevăzută de sancțiune, din amendă în închisoare, prin mărirea cuantumului aceleiași pedepse ori adăugarea la pedeapsa principală a pedepsei complementare, de aplicarea unor măsuri de siguranță la care nu fusese inițial condamnat, de reținere în recurs a stării de recidivă, a concursului de infracțiuni în loc de infracțiune continuată; situații de învinuire care esențial, după circumstanțele reale, diferă de cea de la început ori orice altă modificare a învinuirii, care afectează dreptul inculpatului la apărare.*”

În consecință, Colegiul penal lărgit conchide că recursurile declarate de procuror și succesorul părții vătămate Eremia G. urmează a fi admise, întrucît argumentele invocate de recurenți sunt întemeiate în partea excluderii aplicării prevederilor art. 90 Cod penal în privința lui Voinovan Gh., cu stabilirea condamnării lui în baza art. 264 alin. (4) Cod penal, la 4 ani și 8 luni închisoare și cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

9. În temeiul art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție

DECIDE :

Admite recursurile ordinare declarate de procurorul Procuraturii de nivelul Curții de Apel Chișinău, Călugăreanu Vitalie și succesorul părții vătămate Eremia Galina, casează parțial sentința Judecătorei Buiucani, mun. Chișinău din 30 octombrie 2014 și decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 03 martie 2015, în cauza penală privindu-l pe Voinovan Gheorghe Constantin, rejudecă cauza și pronunță o nouă hotărîre, după cum urmează.

Voinovan Gheorghe Constantin se consideră condamnat în baza art. 264 alin. (4) Cod penal la 4 ani și 8 luni închisoare, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 5 ani și cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

Termenul de executare a pedepsei în privința lui Voinovan Gheorghe Constantin se calculează din momentul reținerii acestuia.

Celelalte dispoziții ale hotărîrilor se mențin.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată integral la 26 august 2015.

Președinte

URSACHE Petru

Judecător

NICOLAEV Ghenadie

Judecător

TIMOFTI Vladimir

Judecător

ALERGUȘ Constantin

Judecător

MORARU Petru